

УДК 336.143.(410)

Дудченко В.Ю.
кандидат економічних наук, доцент
Державного вищого навчального закладу
«Українська академія банківської справи Національного банку України»

Дудченко В.Ю.
кандидат экономических наук, доцент
Государственного высшего учебного заведения
«Украинской академии банковского дела Национального банка Украины»

Dudchenko V.
Ph.D. in economics, associate professor
State Higher Educational Institution
«Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine»

**ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНА СИСТЕМА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ**

**ФИНАНСОВО-БЮДЖЕТНАЯ СИСТЕМА ВЕЛИКОБРИТАНИИ:
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ
И ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ**

**FINANCIAL SYSTEM OF UNITED KINGDOM:
MODERN STATE AND FEATURES OF FUNCTIONING**

Анотація. Проаналізовано економічні передумови функціонування фінансово-бюджетної системи Великобританії, досліджено стан основних її структурних ланок та сфер, обґрунтовано проблеми розвитку та особливості формування елементів фінансово-бюджетної системи Великобританії.

Ключові слова: англосаксонська макроекономічна модель, фінансова система, бюджетна система, фінансова криза, дефіцит бюджету, державний борг.

Аннотация. Проанализированы экономические предпосылки функционирования финансово-бюджетной системы Великобритании, исследовано состояние ее основных структурных сфер и элементов, обоснованно проблемы развития и особенности формирования элементов финансово-бюджетной системы Великобритании.

Ключевые слова: англосаксонская макроэкономическая модель, финансовая система, бюджетная система, финансовый кризис, дефицит бюджета, государственный долг.

Abstract. The economic preconditions for the functioning of the fiscal systems of Great Britain are analyzed, the state of the main structural elements and areas investigated in this paper, the problems of development and features of the formation of elements of financial and budgetary systems of Great Britain are examined in the article.

Keywords: Anglo-Saxon model of macroeconomic, financial system, budgetary system, financial crisis, budget deficit, national debt.

Постановка проблеми. В сучасних умовах нестійкості національних економік, волатильності світових ринків, погіршення стану державних фінансів провідних країн світу відбувається випробовування дієвості англосаксонської моделі розвитку економіки Великобританії. Наявні диспропорції у структурі фінансової системи досліджуваної країни, що відображаються у зростанні показника державного боргу по відношенню до ВВП, дефіциту державного бюджету формують виклики для діючої економічної моделі, яка з 1979 року забезпечувала становлення Великобританії як провідного фінансового центру світу. Економіка досліджуваної країни продемонструвала позитивні тенденції стійкого та збалансованого виходу зі світової фінансово-економічної кризи, чому сприяли, по-перше, ефективні дії уряду з пом'якшення податкового навантаження та зменшення державних витрат і, по-друге, Банку Англії з підтримки низьких ставок кредитування, полегшення процесу отримання корпоративних позик, що в сукупності спрацювало на підвищення фінансової стабільності соціального сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній та зарубіжній літературі проблеми розвитку економік зарубіжних країн, особливості формування та функціонування бюджетних систем є достатньо дослідженими. Так, аналізу стану та структури фінансових систем розвинених країн присвячені роботи Рудого К.В. [3], Миргородської Л.О. [2], бюджетні системи країн Західної Європи досліджені у роботі Карліна М.І. [1]. Однак у вітчизняній економічній літературі відсутній комплексний і системний аналіз проблем та основ функціонування сучасного стану фінансово-бюджетної системи Великобританії.

Формулювання цілей статті. У якості цілей дослідження виокремлено: проаналізувати економічні передумови становлення та розвитку основних сфер та ланок фінансово-бюджетної системи Великобританії, здійснити аналіз сучасного стану, структури фінансово-бюджетної системи Великобританії та дослідити проблеми розвитку її елементів, охарактеризувати основні показники державного бюджету та місцевого бюджету Англії, проаналізувати переваги та

недоліки регулювання державного боргу досліджуваної країни.

Виклад основного матеріалу. Фінансова система Великобританії включає в себе традиційні ланки: державний бюджет, місцеві фінанси, спеціальні позабюджетні фонди, фінанси державних підприємств та державний кредит. Склад фінансово-бюджетної системи Великобританії за її ланками зображений на рисунку 1.

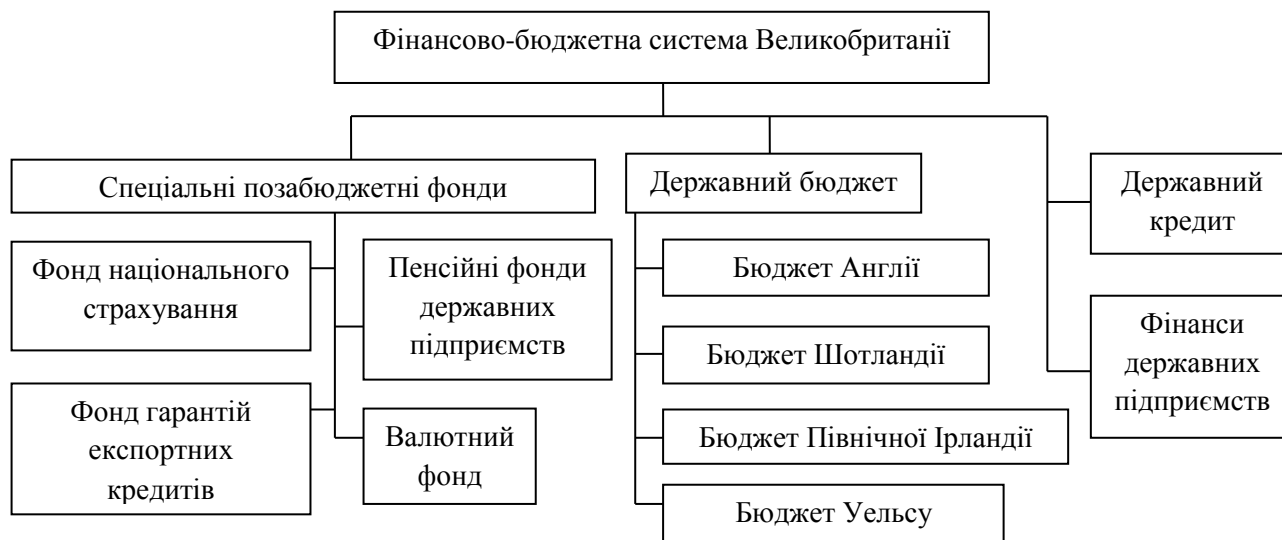

Рис. 1. Основні ланки фінансово-бюджетної системи Великобританії

Великобританія є унітарною державою, її бюджетна система має два рівні: державний та місцевий, з відмінною особливістю зменшення ролі місцевих бюджетів в економіці в останні роки. Структура фінансово-бюджетної системи Великобританії формувалася під впливом економічних чинників, що складають сутність англосаксонської економічної моделі розвитку досліджуваної країни, основи якої були закладені в період «Тетчеризму» (1979 р.) і базувалися на неоконсервативних реформах, що були направлені на зменшення активної ролі держави в економіці.

Розглянемо основні етапи формування англосаксонської економічної моделі, з метою виокремлення особливих рис та сфер впливу на стан та структуру фінансово-бюджетної системи Великобританії.

Перший етап – з 1979 року по 1997 рік – економічна політика за

правління консерваторів передбачала початкове впровадження наступних програм:

- 1) дерегулювання (зменшення адміністративних витрат на регулювання економіки, ліквідація валютного контролю, що стримував рух капіталу між Великобританією та іншими країнами);
- 2) приватизація;
- 3) податкова реформа (зменшення податкового тягаря);
- 4) проведення грошово-кредитної політики згідно канонам монетаризму (жорсткий контроль кількості грошей в обігу, в якості інструменту монетарної політики використовувалися короткострокові процентні ставки).

Даний етап включав період відходу від кейнсіанської ідеї пріоритету попиту на користь підтримки пропозиції, що передбачало: відміну прямого державного контролю, стимулювання конкуренції на внутрішньому ринку, мінімальне державне регулювання, приватизацію, активацію ролі приватного сектора в економіці. Перший етап завершився інтенсивним, динамічним економічним підйомом та досягненням значної децентралізації механізму управління економікою.

Другий етап – з 1997 року по 2007 рік – економічна політика за правління лейбористів передбачала впровадження державної програми, що будувалася на сполученні соціальних цінностей лейборизму з розвитком ринкової економіки і включала наступні основні напрямки фінансової політики:

- контроль державою цілих секторів економіки;
- залучення приватних фірм до фінансування державних проектів;
- введення політики обмеження зростання цін та інфляції;
- скорочення дефіциту бюджету;
- стимулювання економіки за рахунок зменшення ставок прямих податків;
- сприяння зростанню довгострокового інвестування.

Позитивним результатом даного періоду стало прийняття двох правил бездефіцитності бюджету:

- 1) «золоте правило», яке означає дотримання співвідношення суми внутрішнього державного боргу до ВВП протягом економічного циклу на стабільному та розумному рівні (30%);
- 2) «правило стабільного інвестування», яке означає, що уряд робить позики тільки для того, щоб інвестувати їх у певні сектори економіки, а не витратити.

Третій етап – з 2007 року по 2010 рік – економічна програма «нового лейборизму» передбачала впровадження «нового глобального курсу», що базується на 4 принципах:

- 1) поліпшення умов існування найбідніших країн у світовій економіці через інституціоналізацію чітко зафіксованих правил поведінки розвинених країн та найбідніших країн;
- 2) прийняття світовою економічною елітою принципів корпоративної поведінки, що передбачає участь лідерів світової економіки у розвитку «суспільств, що розвиваються»;
- 3) «чесні правила» торгово-економічних відносин, що полегшують інтеграцію перехідних економік у світову економіку;
- 4) значні переведення додаткових ресурсів у країни, що розвиваються «у формі інвестицій для розвитку».

Даний етап визначив базовим напрямом курсу розвитку Великобританії побудову моделі «кооперативного капіталізму», що передбачала сполучення дій державного втручання в економіку з ринковими регуляторами на основі сполучення економічного росту із соціальною справедливістю.

Четвертий етап – з 2010 року по сьогодні – економічна політика за правління консерваторів передбачає здійснення реформи фінансового сектору, основні цілі якої:

- 1) забезпечення стабільності на ринку за рахунок підтримки банками та фінансовими організаціями функціонування економіки (забезпечення роботи платіжних систем, пропозиції послуг по депозитам, пропозиція з кредитування домашніх господарств, компаній, уряду; допомога

домашнім господарствам і компаніям в управлінні їх ризиками і фінансовими потребами);

2) забезпечення конкуренції у фінансовому секторі.

Основні напрями фінансової реформи включали наступні складові:

- реформування органів фінансового регулювання, що означало припинення діяльності Комісії з фінансових послуг, яка виконувала роль фінансового мегарегулятора і передачу повноважень дочірній компанії Банку Англії з відповідальністю за сектор мікроекономіки;
- створення нових установ на фінансовому ринку, а саме:
  - Агентство із захисту споживачів та ринку (захист інвесторів, ділова поведінка фінансових компаній, контроль за управляючими фінансовими компаніями);
  - Агентство з економічних злочинів (відмивання коштів, інсайдерська торгівля, зловживання на ринку);
  - Незалежна банківська комісія (дослідження питань зменшення вартості системного ризику у банківській системі та можливості й необхідності розмежовувати фінансовий роздрібний та інвестиційний бізнес);
    - введення податку на фінансові операції, що означало здійснення оподаткування банків, сума зобов'язань яких більше 20 млрд. фунтів стерлінгів за ставкою 0,04% з подальшим збільшенням до 0,07%;
    - обмеження бонусів фінансових організацій, що означало встановлення лімітів бонусів по відношенню до рівнів заробітної плати, обмеження структури бонусів в якості пенсійних відрахувань, спеціальні обмеження для банків, що отримали фінансову допомогу від держави;
    - реструктуризація банків за наступними схемами: відокремлення роздрібного та інвестиційного банкінга, звуження сфери банківської діяльності, введення обмежень на торгівлю та інвестиції за власні кошти.

Таким чином, охарактеризовані складові економічного підґрунтя розвитку Великобританії демонструють спрямованість державної політики на підтримку фінансової системи, зменшення дисбалансів у її структурі,

підтримку фінансової стабільності соціального сектору.

На сьогодні фінансово-бюджетна система Великобританії характеризується позитивними тенденціями зменшення дефіциту державного бюджету та негативним показником нарощення державного боргу (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні показники фінансової системи Великобританії

Показник	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Дефіцит державного бюджету, % до ВВП	5,0	11,4	10,0	7,6	6,1	5,8
Витрати державного бюджету, % до ВВП	47,1	50,8	49,9	47,9	48,1	47,1
Доходи державного бюджету, % до ВВП	42,1	39,6	39,8	40,3	42,0	41,4
Державний борг, % до ВВП	51,9	67,1	78,4	84,3	89,1	90,6

Джерело: складено автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Сучасний стан державних фінансів Великобританії знаходиться під впливом проблем посткризового періоду, що зосереджені на завданнях збереження конкурентоспроможності, стабілізації фінансового ринку, залучення інвесторів та необхідності забезпечення відповідності бюджетної стратегії ключовим напрямом Лісабонської стратегії «Європа-2020» (табл. 2).

Таблиця 2 – Динаміка виконання основних індикаторів Лісабонської стратегії «Європа-2020» у Великобританії

Показник	Критерій	Рік				
		2009	2010	2011	2012	2013
Рівень зайнятості населення у віці від 20 до 64 років, %	підвищення до 75 %	73,9	73,6	73,6	74,2	74,9
Валові внутрішні витрати у дослідження та розробки, % ВВП	3 % ВВП	1,82	1,77	1,78	1,72	-
Частка відновлювальних джерел енергії у загальному енергоспоживанні, %	підвищення до 20 %	3,0	3,3	3,8	4,2	-
Частка населення з закінченою вищою освітою у віці 30-34 роки, %	підвищення до 40 %	41,5	43,0	45,8	47,1	47,6
Кількість людей, що ризикує потрапити за межі бідності та соціальної ізоляції, тис. осіб	зменшення на 20 млн. осіб	13389	14211	14044	15099	15586

Джерело: складено автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Наведені дані виконання основних індикаторів стратегії економічного розвитку Європейського Союзу показують позитивну динаміку наближення економічних та соціальних показників Великобританії до визначених критеріїв, основне навантаження по забезпеченню виконання яких покладено на державні фінанси та вимагає збільшення дохідної бази державного бюджету, зокрема, з метою забезпечення зростання частки відновлювальних джерел енергії у загальному енергоспоживанні.

Дослідивши основні показники макроекономічного розвитку національної економіки Великобританії за період 2008-2013 років, можна зробити наступні висновки:

- невиконання маастрихтських критеріїв: відношення державного боргу до ВВП та відношення дефіциту державного бюджету до ВВП з 2009 року по сьогодні;
- наявні проблеми на ринку праці – зростання рівня безробіття;
- уповільнення темпів зростання ВВП;
- зменшення ділової активності у промисловому секторі та сфері послуг.

Сучасна стратегія бюджетної політики досліджуваної країни базується на охарактеризованих вище економічних передумовах існування Великобританії, відображається у подоланні структурного дефіциту державного бюджету і включає наступні основні зміни:

- скорочення витрат державного бюджету;
- зменшення ставки прибуткового податку на прибуток корпорацій до 24%, з метою залучення на внутрішній ринок великих ТНК, розвитку корпоративного сектору;
- зростання ставки ПДВ (до 20%).

З метою виявлення особливостей сучасного стану та проблем функціонування фінансової системи Великобританії, необхідно дослідити структуру, фактори зміни тенденцій, впливу на стан її основних ланок.

Головним елементом фінансово-бюджетної системи Великобританії є

державний бюджет. Наведені тенденції змін питомої ваги кожної статті доходів у загальній структурі надходжень (рис. 2) дозволяють зробити висновок щодо переваження податкових надходжень: доходів від індивідуальних та прибуткових податків за весь аналізований період, що відповідає загальній тенденції формування державних бюджетів розвинених країн.

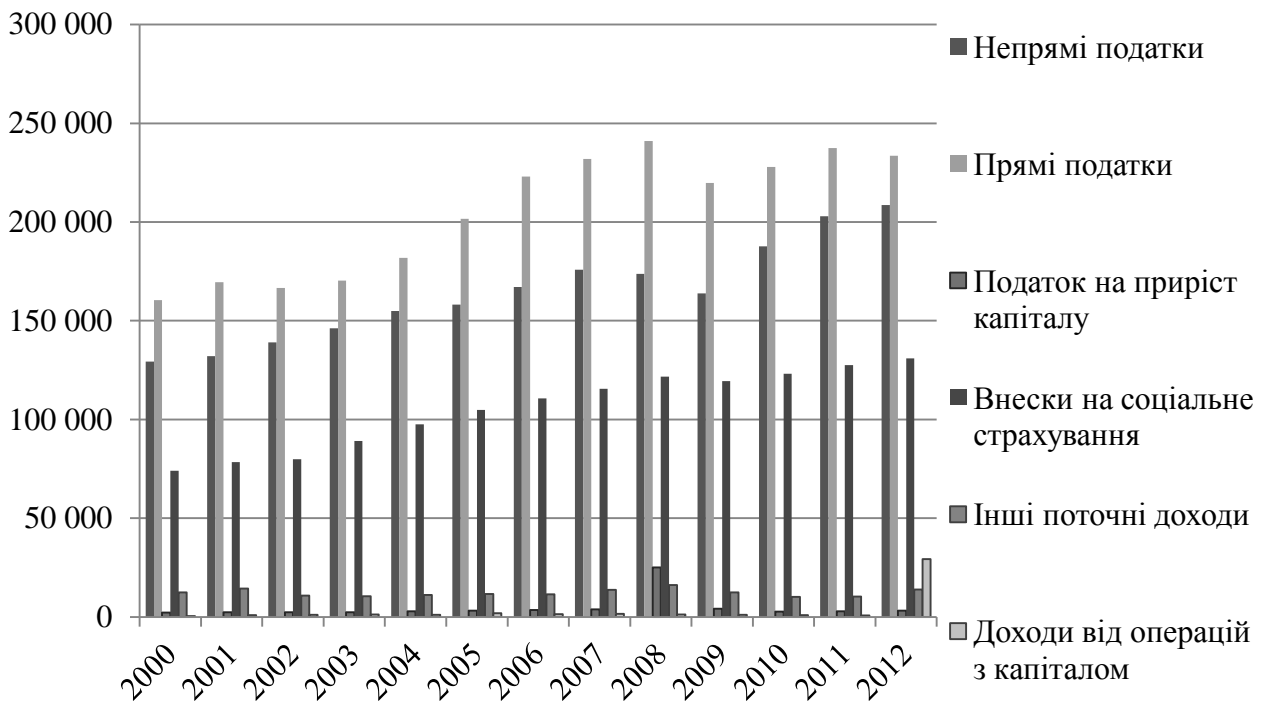

Рис. 2. Динаміка надходжень до державного бюджету Великобританії (частка у сукупних надходженнях, %)

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Стан державних фінансів Великобританії характеризується як задовільний (див. табл. 1) і відрізняється погіршенням стану місцевих фінансів, що відображається у зростанні муніципального боргу, скороченні фінансування місцевих бюджетів, збільшенням муніципального податку в графствах з метою вирівнювання доходів та видатків бюджетів, перш за все, Уельсу та Північної Ірландії. Це доводить наведена на рисунку 2 динаміка надходжень до державного бюджету Великобританії, що демонструє зростання частки грантів на поточні цілі та капітальних трансфертів місцевим органам влади.

У структурі витрат державного бюджету Великобританії найбільшу питому вагу займають видатки на соціальний захист (рис. 3). За досліджуваний період відбулося незначне зменшення статті видатків на поточне споживання та капітальних трансфертів, що пов'язано з бюджетною стратегією, що направлена на скорочення видатків задля зменшення дефіциту державного бюджету.

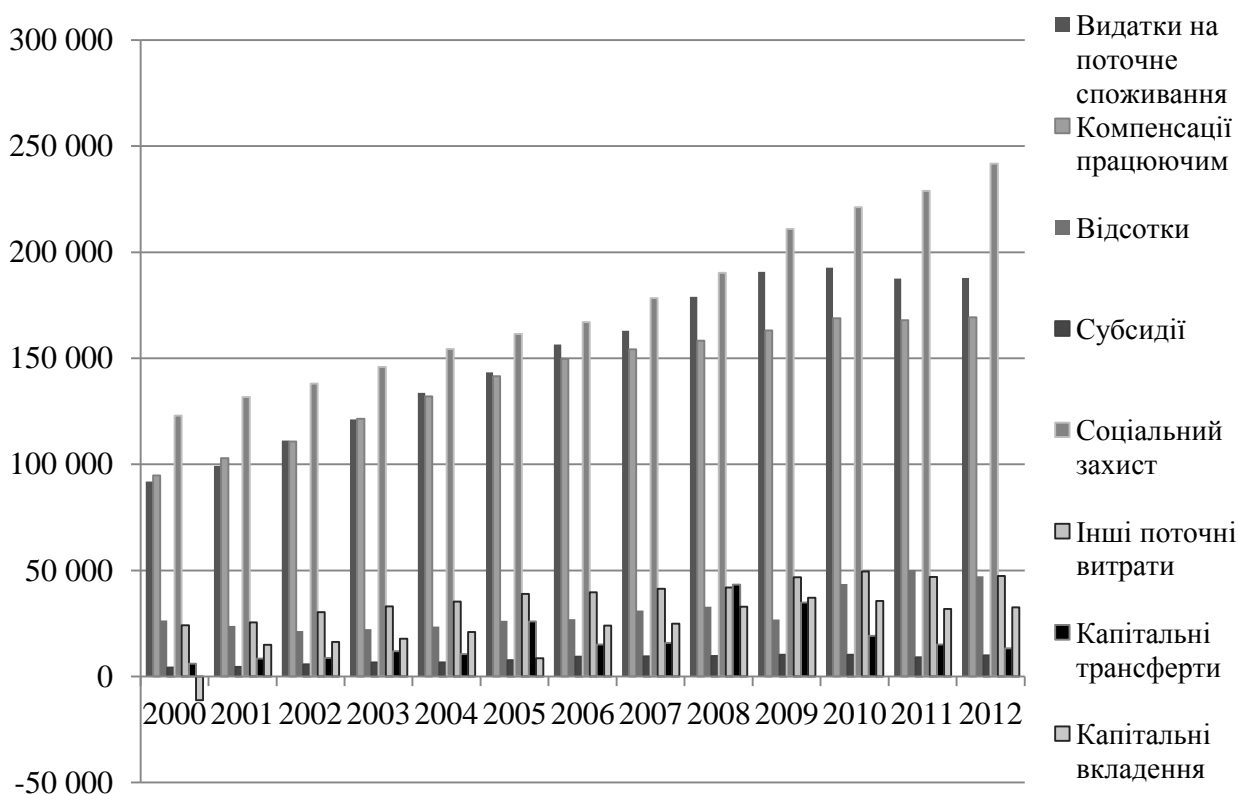

Рис. 3. Динаміка видатків державного бюджету Великобританії (частка у сукупних витратах, %)

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Однією з проблем фінансово-бюджетної системи Великобританії є криза фінансування в системі охорони здоров'я. Зростання кількості старіючого населення збільшує видатки державного бюджету на охорону здоров'я, догляд за людьми похилого віку, державні пенсії. З метою вирівнювання демографічних диспропорцій на ринку праці, недопущення кризи у сфері охорони здоров'я та державної заборгованості гостро постає питання

реформування пенсійної системи у напрямі подовження пенсійного віку. Крім того, одним із напрямів вирішення проблеми дефіцитності державного бюджету уряд обрав шлях економії на витратах через замороження державних виплат у сфері соціального забезпечення особам працездатного віку на два роки (з 2016 по 2018 рр.).

Сучасний стан фінансово-бюджетної системи Великобританії характеризується наступними змінами:

- збільшення суми неоподаткованого мінімуму;
- здійснення випуску пенсійних облігацій;
- збільшення акцизу на тютюнові вироби, зменшення акцизів на пиво та замороження акцизу на алкогольні напої;
- посилення контролю за заробітною платою державних службовців та їх пенсіями;
- збільшення податкових пільг для бізнес-інвестицій;
- збільшення суми кредитів, що видаються іноземним покупцям, для купівлі товарів та послуг Великобританії;
- державна підтримка підприємств, що зменшать споживання електроенергії протягом наступних 3 років;
- надання знижки з прибуткового податку з населення для підтримки осіб з низьким та середнім рівнем доходу та створення стимулу працевлаштування;
- надання річної знижки роботодавцям (компанії, благодійні організації, непрофесійні спортивні спільноти) на найманих працівників при здійсненні внесків у фонд державного соціального страхування (2000 фунтів);
- зменшення граничної суми частки податку на власність з жилої нерухомості корпоративної структури, що сплачується при купівлі такої власності (у Великобританії – більшість таких власників – це нерезиденти) – гербовий збір (15%) з вартості нерухомості починаючи з 500000 фунтів (замість 2 млн. фунтів як було);

- зменшення граничної суми частки податку на власність з жилої нерухомості корпоративної структури, що знаходиться у власності нерезидентів.

Динаміка сукупних доходів, сукупних витрат та дефіциту (профіциту) державного бюджету Великобританії подана на рисунку 4.

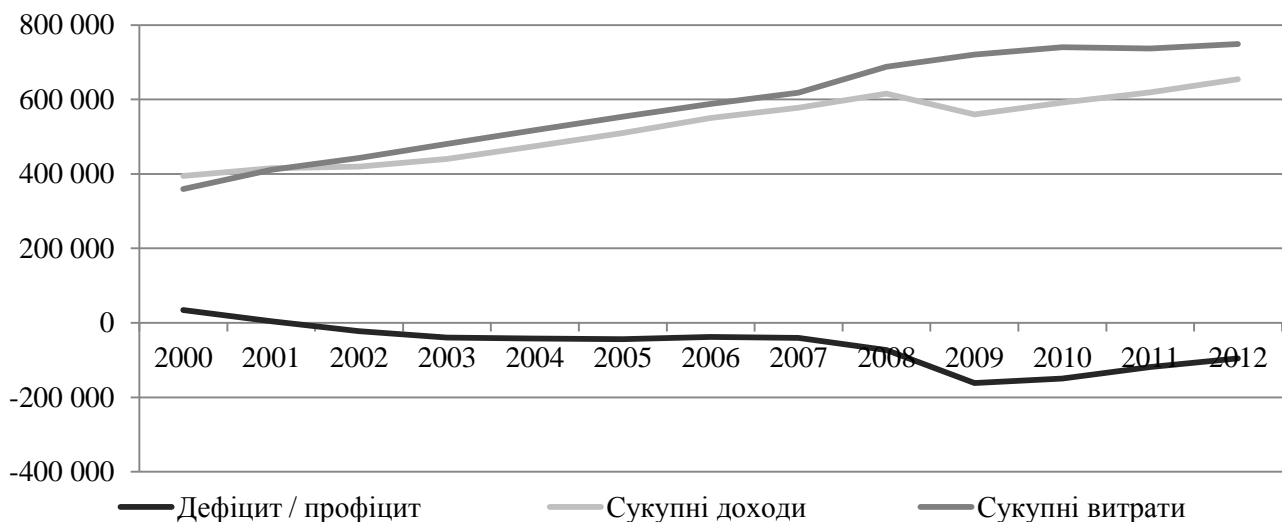

Рис. 4. Динаміка сукупних доходів, сукупних витрат та дефіциту державного бюджету Великобританії

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Таким чином, бюджетно-податкова політика Великобританії направлена на державну підтримку інвестицій та експорту, зменшення рівня дефіцитності державного бюджету, зменшення рівня імміграції з країн ЄС, збільшення повноважень місцевих органів влади (Шотландії, Англії, Уельсу та Північної Ірландії).

Другою ланкою фінансової системи досліджуваної країни є місцеві фінанси. Місцеві органи влади у трьох частинах Великобританії: Англії, Уельсі та Шотландії – мають різну структуру. В Англії двоступінчата система, що включає графства та округи у сільській місцевості та міста в урбанізованих районах. У 1992 р. в Уельсі та Шотландії була введена одноступінчата система місцевих органів управління. Після 2 світової війни до компетенції органів місцевого самоуправління відносилися фінансування соціальних послуг,

транспорту, освіти, житлово-комунального господарства. Згодом їх повноваження були звужені. Місцеві органи влади втратили право на будівництво, приватизацію місцевого транспорту, з-під їх контролю були виведені деякі типи освітніх закладів.

На сучасному етапі із місцевих бюджетів фінансується всього 23% усіх державних витрат. На рисунку 5 подана структура і динаміка змін основних джерел надходжень до місцевих бюджетів Великобританії.

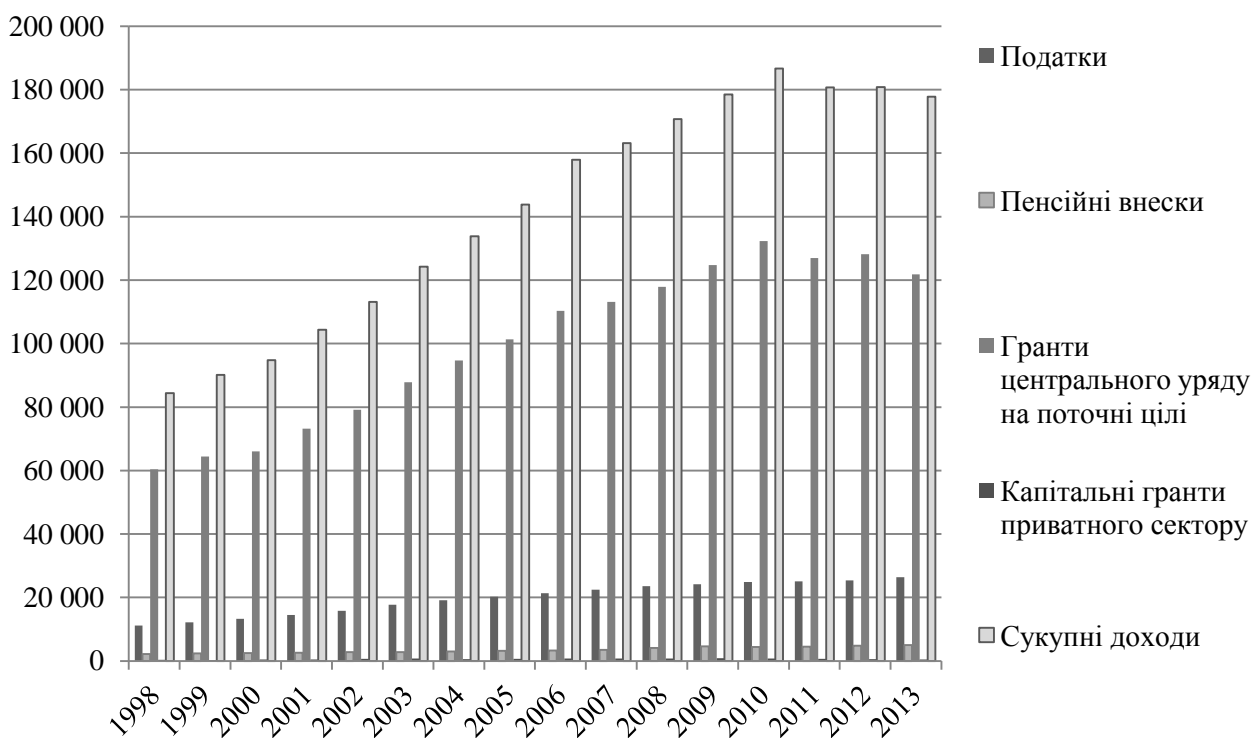

Рис. 5. Динаміка та структура сукупних доходів місцевих бюджетів Великобританії, млн. фунтів стерлінгів.

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Джерелами формування місцевих бюджетів є податкові надходження, неподаткові надходження та субсидії центрального уряду. Серед податкових надходжень основне місце займає податок на майно, який стягується з власників чи орендарів нерухомого майна. Платниками податків є особи, що винаймають житло та сплачують квартплату. Вартість цього майна переоцінюється кожні 10 років. Ставки оподаткування встановлюються

муніципалітетами в залежності від ступеня потреби у фінансових ресурсах і тому суттєво коливаються по графствам і містам Великобританії. Другим за значенням є муніципальний податок, який залежить від ринкової вартості майна та кількості дорослих членів сім'ї. Майно класифікується за однією з восьми оціночних категорій і оподатковується податком за диференціальними ставками.

У досліджуваній країні існують 2 основних види фінансової підтримки: блок-гранти та гранти на спеціальні цілі.

Блок-гранти, або гранти на збільшення бюджетних доходів надаються щорічно. Перед визначенням суми фінансової допомоги центральний уряд виходячи з проекту центрального бюджету і прогнозу макроекономічної ситуації встановлює витратні нормативи для місцевих органів влади на рік, що планується. Потім обсяг фінансової підтримки визначається як різниця між сумою витрат бюджету муніципального використання, що розрахована на основі витратних нормативів, і сумою доходів місцевого бюджету від закріплених за ним дохідних джерел.

Гранти, надаються коли центральний уряд вважає пріоритетним фінансування конкретної статті місцевого бюджету (кошти витрачаються лише на обумовлені цілі).

Світова фінансово-економічна криза загострила проблему бездефіцитного формування як державного так і місцевих бюджетів Великобританії. Місцеві фінанси досліджуваної країни як друга ланка фінансової системи є її слабким елементом, що обумовлено історичними особливостями поділу Сполученого Королівства Великобританії на частини з нерівними правами та обов'язками у сфері управління фінансами. Крім того, регіональні та економічні відмінності з часом посилюються і відповідно збільшується розрив у податкових надходженнях регіонів. Динаміка сукупних доходів і сукупних витрат місцевих бюджетів Великобританії демонструє переважання видатків над доходами, та загальну тенденцію до зменшення їх абсолютних показників, зокрема, за рахунок зменшення капітальних трансфертів з державного бюджету (рис. 6).

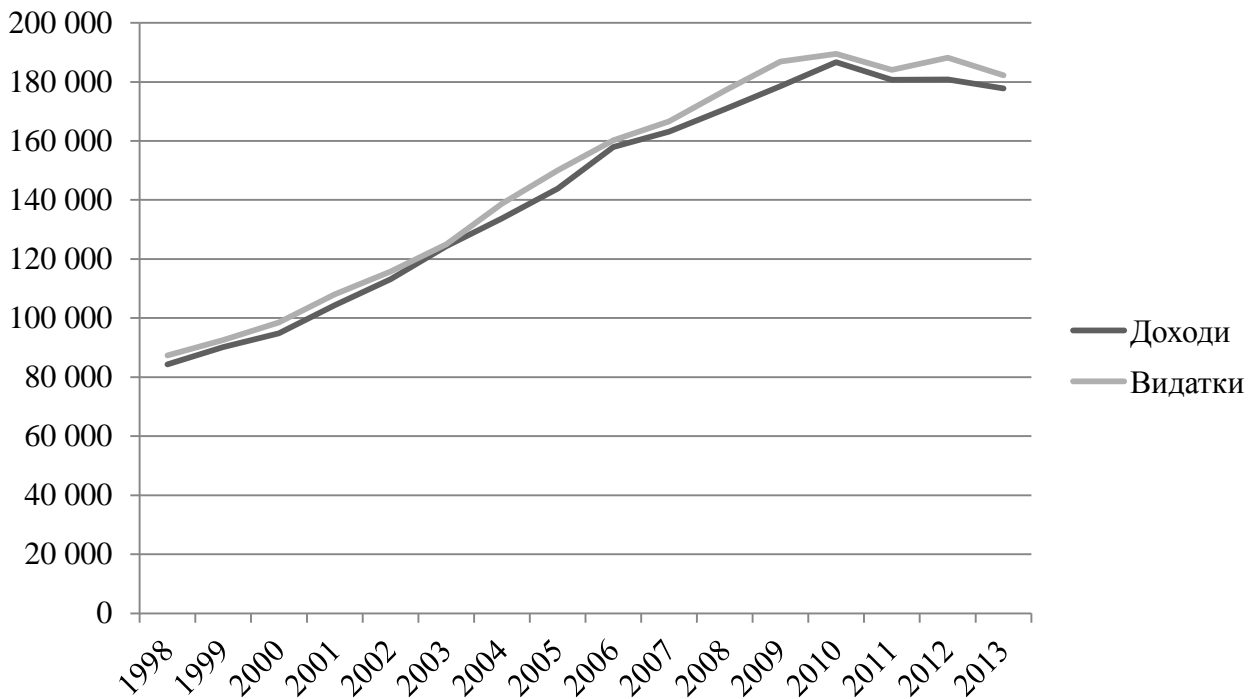

Рис. 6. Динаміка сукупних доходів і сукупних витрат місцевих бюджетів Великобританії, млн. фунтів стерлінгів.

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

На сучасному етапі значною проблемою фінансово-бюджетної системи Великобританії є зростання дефіциту місцевих бюджетів, з метою вирішення якої, зокрема в Уельсі, використаний механізм передачі функції державного запозичення від Великобританії до Уельсу, з обов'язковою умовою самостійного формування останнім джерел нових надходжень в бюджет, що вимагає пошуку фінансових механізмів формування нових податкових надходжень. Крім того, для подолання проблем зростання муніципального боргу при обраній загальній стратегії скорочення фінансування місцевих бюджетів з державного бюджету, використаний захід збільшення муніципального податку в графствах.

Проблемою фінансово-бюджетної системи Великобританії, що проявилася в період світової економічної кризи, є зростання державного боргу. За показником боргового навантаження досліджувана країна не виконує один з

основних маастрихтських критеріїв відношення державного боргу до ВВП. Динаміка зростання державного боргу, що наведена на рисунку 7, показує підвищення напруженості на борговому ринку, створення додаткових ризиків для фінансово-бюджетної системи Великобританії через його нестійкість. Динаміка основного показника боргового навантаження - відношення державного боргу до ВВП доводить невиконання Великобританією критерію обмеження державного боргу на рівні 60% до ВВП з 2009 року і по сьогодні, з погіршенням досліджуваного показника.

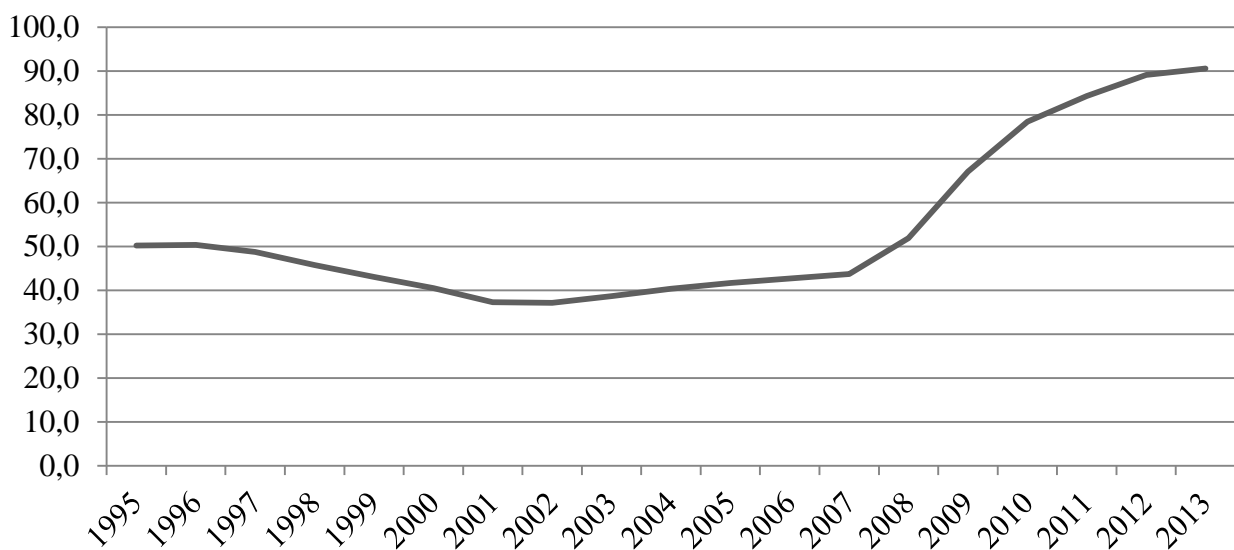

Рис. 7. Динаміка зміни показника боргового навантаження – відношення державного боргу до ВВП, %

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Якщо розглядати ринок державного боргу досліджуваної країни в динаміці змін (рис. 8), то необхідно відмітити переважання довгострокових боргових цінних паперів та тенденцію до нарощення довгострокових та короткострокових позик.

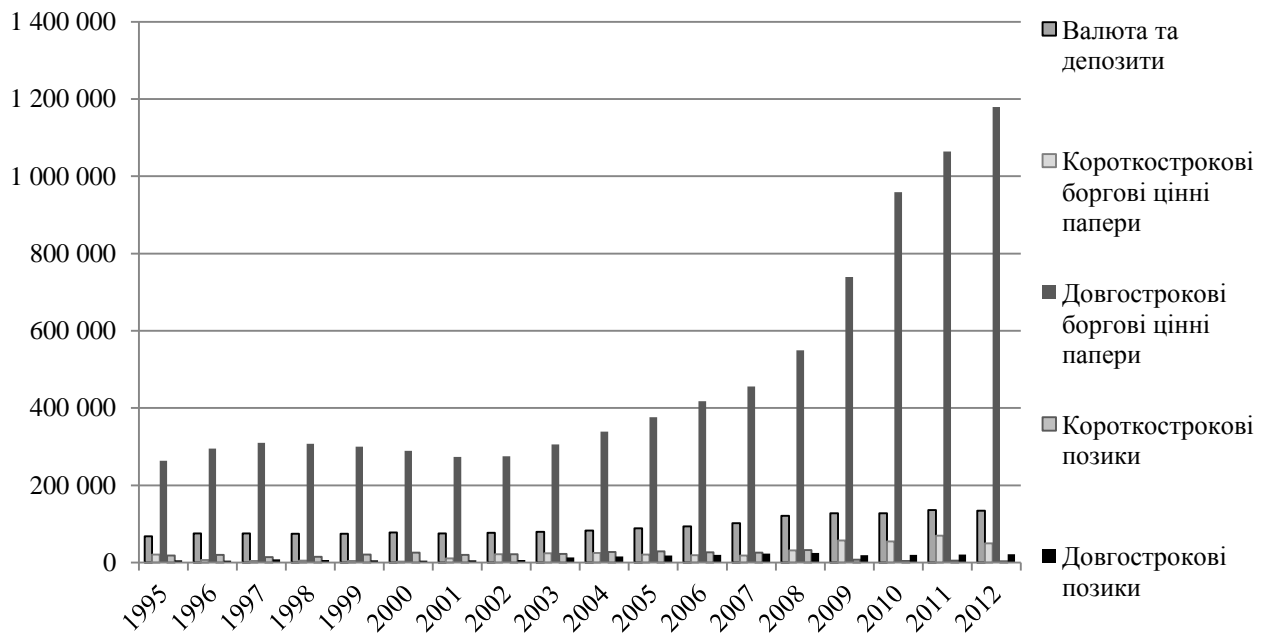

Рис. 8. Структура державного боргу Великобританії, млн. фунтів стерлінгів.

Джерело: побудовано автором за даними Європейської комісії (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Висновки. Аналіз стану, структури, механізму та особливостей функціонування фінансово-бюджетної системи Великобританії дозволяє зробити висновок щодо зосередження основних проблем у сфері місцевих фінансів та державної заборгованості. Основна стратегія Великобританії направлена на консолідацію та збалансування державних фінансів, що потребують обмеження зростання фінансування соціальних виплат, скорочення дефіциту державного бюджету, нарощення темпів економічного зростання. Основна стратегія бюджетної політики досліджуваної країни відображається у коригуванні довгострокових бюджетних планів у напрямі збалансування державних фінансів і має включати наступні напрямки:

- обмеження зростання дотацій органам місцевої влади;
- пошук нових податкових доходів місцевих бюджетів;
- зменшення соціальних видатків за одночасної підтримки найменш забезпечених верств населення;
- стимулювання економічного росту, розвитку бізнесу та інновацій;

Література:

1. Карлін М.І. Фінансові системи країн Західної Європи: навчальний посібник / М.І. Карлін. – К.: Альма-матер, 2009. – 320 с.
2. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн: навчальний посібник / Л. О. Миргородська. - 2-ге вид., допов. і переробл. - К.: ЦУЛ, 2008. - 320 с.
3. Рудий К.В. Финансовые, денежные и кредитные системы зарубежных стран : учебное пособие / К.В. Рудый. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: Новое знание, 2004. - 400 с.